

Gildeskål
kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032

Formål med planen

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 skal være Gildeskålsamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan. Hovedhensikten med samfunnsdelen er å sikre en bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling. Kommuneplanens samfunnsdel har et tolvårsperspektiv. Samfunnsdelen har to hovedinnretninger

1. Gildeskålsamfunnet som helhet
2. Gildeskål kommune som organisasjon

Basert på fakta, skal vi arbeide målrettet og strategisk med muligheter og utfordringer for å nå en ønsket utvikling. Dette gjør vi ved å se på:

1. HER ER VI, dagens situasjon
Status på hvor vi er nå, ved bruk av kunnskapsgrunnlaget 2020.
2. SLIK VIL VI HA DET, fokusområder med tilhørende mål
Hvert fokusområde har tilhørende mål. Fokuset har vært:

Hva slags samfunn skal vi være?

Hva ønsker vi skal kjennetegne oss?

Hva må vi ha spesielt fokus på for å nå våre mål?

---

3. SLIK GJØR VI DET, strategier

Strategiene kobles mot hvert enkelt mål for å fremstille hvilke tiltak som fører oss i riktig retning. Tiltakene er ment å utvikles og innarbeides i det fireårige handlingsprogrammet, hvor det kostnadsberegnes og til slutt prioriteres i det årlige budsjettet.

Innholdsfortegnelse

Formål med planen	2
Levende samfunn fra hav til fjell	4
Sammen skaper vi fremtiden	6
Like muligheter til gode liv for alle	7
Robuste tettsteder	8
Et allsidig næringsliv	9
På lag med naturen	10
Arealstrategi for Gildeskål kommune	11
Andre føringer	12
Utnyttelse av naturressursene	12
Omfang av nye byggeområder og områder for spredt utbygging i landbruks-, natur-, friluftsområder samt reindrift.....	12
Kombinasjon bolig/fritidshus. Bruksendring	12
Prinsipper ved utlegging av hytteområder	12
Sjøarealene.....	13

Levende samfunn fra hav til fjell

Kommuneplanens samfunnsdel gir retningen for utviklingen i Gildeskål kommune. Ved å samles om en felles forståelse av hva Gildeskålsamfunnet er, og hva vi ønsker å oppnå, kan vi jobbe i fellesskap for å nå målene. Det er derfor utarbeidet en visjon, et fremtidsbilde av ønsket utvikling for Gildeskål kommune. Visjonen er ment som en ideell situasjon, og fungerer som en rettesnor for avgjørelser som tas. Gildeskåls visjon er inspirert av Elias Blix «Barndomsminne fra Nordland», hvor visjonen målbærer en stolt fortid, nåtiden gjennom den evigvarende naturen, drømmen om en gang å få komme tilbake hit, og en ukuelig tro på en god fremtid for gammel og ung:

Levende samfunn fra hav til fjell

Gildeskål kommune skal være en samfunnsbygger, gjennom å være en god tjenesteleverandør, forvalter, myndighet og arbeidsgiver.

Samtidig skal vi være en kommune som sikrer bærekraftig drift og utvikling, ved å jobbe for å oppnå gode liv i dag, uten at det går på bekostning av kommende generasjoner.

Målene som settes i samfunnsplanen er steg på veien mot visjonen. Strategiene er virkemidlene for å nå målene.

Målene i planen dekker alle områdene kommunen jobber med, og gir retning frem mot 2032. Dette innebærer at alle tjenesteområder må forholde seg til hele planen. Planen behandler ikke sektorene tematisk, dette gjøres i handlingsplan, budsjett, kommunedelplaner og temaplaner. Med utgangspunkt i Gildeskål kommunes visjon og verdier er det utarbeidet 22 hovedmål på vei mot visjonen.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe uønskede klimaendringer innen 2030. Dette gjør vi gjennom å ha bærekraftsmålene med oss inn i planlegging. Alle bærekraftsmålene er viktige, men i planen er utvalgte bærekraftsmål innarbeidet under hvert fokusområde.

Planen er bygd opp med visjon, fokusområder som inkluderer utvalgte bærekraftsmål, og for hvert fokusområde er det utarbeidet mål og strategier for å komme oss dit vi skal. Fokusområdene er som følger:

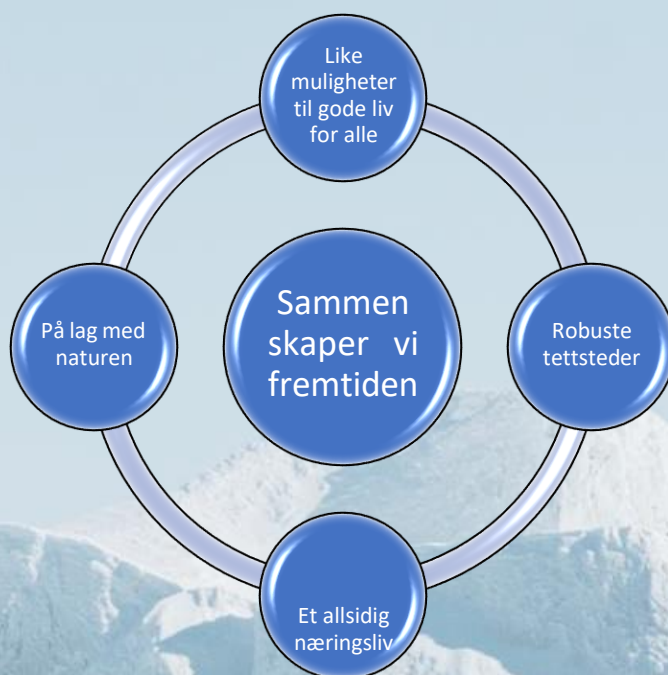
Sammen skaper vi fremtiden- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe for å nå målene sammen

Like muligheter til gode liv for alle- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med menneskene

Robuste tettsteder- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med stedene

Et allsidig næringsliv- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med næringsutvikling

På lag med naturen- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med natur og miljø

Verdigrunnlaget for Gildeskål er kommunens kjerneverdier, og definerer filosofien for organisasjonens virksomhet både internt og i våre relasjoner til samfunnet. Verdiene til Gildeskål er at kommunen er:

- Offensiv - utvikle kommunens naturlige fortrinn, nyskaping, imøtekommenhet, handlekraft, modig og engasjert, ja-kommune
- Inkluderende - bolyst, godt å bo, raushet og åpenhet, takhøyde, vi bryr oss om-kommune
- Stolt - glad i bygda, fremsnakking, vi-følelse, omdømme-bevissthet, folkehelse gjennom trivsel og glede, den positive kommune
- Troverdige - hegne om innbyggernes behov og drømmer, profesjonell, etterrettelig, tydelig, effektiv, får det gjort-kommune

Disse verdiene er oppsummert i slagordet «Vi tør å være nyskapende».

Sammen skaper vi fremtiden

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Helhetlig og kunnskapsbasert arbeid i kommuneorganisasjonen	- Samarbeide og arbeide tverrsektorielt - Ha felles forståelse, felles fokus og dra i samme retning - Tilrettelegge for medvirkning – og involveringsprosesser for alle innbyggere - Sikre at alle tjenestevirksomheter inkluderer og vektlegger folkehelse og FNs bærekraftsmål i sine planverk. Politiske saker skal vurderes ut fra bærekraftsmål. - Lage tydelige og målrettede planer gjennom prosesser basert på kunnskap og medvirkning - Ha fokus på å rekruttere, beholde og utvikle gode medarbeidere - Sikre robuste og levende kompetanseutviklingsplaner og rekrutteringsstrategier - Bestrebe høy formal- og realkompetanse og være konkurransedyktig i arbeidsmarkedet
Innbyggerne er stolte av kommunen sin	- Arbeide for økt stolthet og tilhørighet til Gildeskålsamfunnet og stimulere til positivt fremsnakk - Bidra til fellesskapet og frivillig arbeid - Skape grunnlag for menneskers mestring og trivsel
Kommunes medarbeidere skal ha fokus på omdømmebygging	- Ha kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – innbyggerne - Løpende nyskaping og utviklingsarbeid skal være et bærende element innen all tjenesteproduksjon – for å være i takt med samfunnsutviklingen - Fokus på best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende økonomiske rammer - Brukermedvirkning skal stå sentralt i tjenesteproduksjonen, gjennom brukerundersøkelser, informasjon og høringer blant innbyggerne
Gildeskål har et aktivt samfunnsliv og levende lokalmiljø	- Legge til rette for aktive lokaldemokrati - Ha et godt samspill mellom innbyggere, kommunen, frivillige og næringslivet - Ha en digital infrastruktur som er lett å bruke, og sikrer god samhandling og utveksling av informasjon mellom innbyggere og kommune
Gildeskål kommune skal ha et høyt arbeidsnærvær i kommunen	– Fokus på et levende planverk for å sikre et inkluderende arbeidsliv og tett oppfølging av medarbeidere både i forhold til det fysiske- og psykososiale arbeidsmiljøet i organisasjonen – Skape grunnlag for mestring og trivsel gjennom tilrettelegging, fleksibilitet og raushet – Fokus på den ansattes rolle som medarbeider og kulturbygger i egen kommune – samspill og medarbeiderskap - Arbeide for at alle som er ansatt i Gildeskål kommune og ønsker en hel fast stilling skal få det
Samarbeid på tvers av kommunegrensene	– Fremme samarbeid med nabokommuner for å styrke regiontankegangen, og stå sterkere som arbeidsmarked og næringsutviklingsarena

Like muligheter til gode liv for alle

Slik vil vi ha det

Slik gjør vi det

Alle skal oppleve hverdagsmestring, trygghet, tilhørighet og flere leveår med god livskvalitet, helse og trivsel.

- Prioritere forebygging, helsefremming og reduksjon av sosial ulikhet i helse og levekår
- Sikre at alle innbyggere har en meningsfull hverdag og sosial støtte
- Legge til rette for at folk tar sunne valg
- Vektlegge innbyggernes egne ressurser og erfaringer
- Jobbe for et inkluderende arbeidsliv og tilrettelagte arbeidsplasser
- Skape trygge, attraktive og aktivitetsfremmende tettsteder og bomiljø
- Utvikle helse- og velferdstjenester med fokus på likeverd, trygghet, stabilitet og forutsigbarhet
- Forebygge skader, vold og ulykker i hjem, skole, fritid og i trafikken
- Hindre utenforskap
- Nulltoleranse for mobbing i hele Gildeskålsamfunnet

Alle skal ha en oppvekst der de opplever mestring, tilhørighet, inkludering og aktivitet.

- Sørge for at barn og unge utvikler ferdigheter til å håndtere morgendagens samfunn
- Styrke foreldres mulighet til å gi barn en trygg og god oppvekst
- Motvirke barnefattigdom og arvelig fattigdom gjennom å heve kompetanse og sysselsetting hos foreldrene
- Sikre at barn og unge har fritidstilbud og møteplasser som fremmer glede, mestring, aktivitet og fellesskap
- Jobbe for et inkluderende skole- og barnehagemiljø på tvers av tettstedene
- Sikre tidlig innsats på tvers av tjenestene
- Sikre at barn og unge har et godt tilbud innenfor psykisk helse
- Jobbe for at alle barn og unge opplever mestring på skole og i barnehage
- Arbeide for å sikre høy formalkompetanse i skoler og barnehager
- Forebygge frafall i videregående skole
- Styrke identitetsfølelse og stolthet blant elever, ansatte og foresatte for sin skole/barnehage
- Framsnakke hverandre

Alle skal ha en verdig og trygg alderdom- *Leve hele livet*

- Legge til rette for frivillighet, deltakelse og inkludering slik at eldre kan fortsette å være en ressurs for samfunnet også etter at de er ute av arbeidslivet
- Legge til rette for å kunne bo hjemme så lenge som mulig
- Sikre trygghet og forutsigbarhet i helsetjenester og servicetilbud
- Sørge for møteplasser som fremmer aktivitet og sosial kontakt
- Arbeide for høy formalkompetanse blant helsepersonell
- Sørge for opplevelse av å bli hørt og tatt på alvor
- Sikre god informasjon og mulighet for medvirkning
- Legge til rette for valgfrihet i helse- og omsorgstjenestene
- Legge til rette for universelt utformede turstier i nærmiljøet med merking, skilting og informasjon, samt fiskeplasser for personer med nedsatt funksjonsevne der dette er mulig
- Sikre kulturtilbud og felles aktiviteter alle kan delta på
- Øke kontakten mellom eldre og unge i kommunen

Robuste tettsteder

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Alle skal bo godt i rauser og aktive lokalsamfunn	– Tilgjengelighet for alle! Et viktig grunnlag for aktivitet, deltakelse og et inkluderende samfunn er universell utforming. Universell utforming bygger på prinsippet om at alle mennesker, så langt det lar seg gjøre, skal ha like muligheter til å benytte seg av produkter, bygg og uteområder. Hensynet til universell utforming skal ivaretas i alt kommunalt planarbeid. Tilbud og muligheter i kommunen skal synliggjøres både på nett og gjennom en god og tydelig skilting. Målet er tilgjengelighet for alle i alt vi gjør. – Fremme frivillighet og deltakelse ved å mobilisere lokalsamfunnenes ressurser med vekt på innbyggernes egne kompetanser og erfaringer – Planlegge og utvikle universelle grøntområder, friluftsområder og møteplasser som er tilgjengelige for alle – Åpne offentlige rom for variert bruk og skape møteplasser for økt utfoldelse, rekreasjon og sosialt fellesskap på tvers av alder, livssyn og etnisk bakgrunn – Sikre muligheter for friluftsliv og rekreasjon i nærområdet – Jobbe for økt opplevelse av fellesskap på tvers av tettstedene
Satse på sentrumsutvikling og tettstedssnær boligutvikling	– Sikre arealer som gir Gildeskål bedre utviklingsmuligheter – Fortetting av bebygde områder – Etablere gang- og sykkelveier i tettsteder for å øke trafiksikkerheten, fremme fysisk aktivitet og redusere bilkjøring – Etablere flere attraktive boligtomter som gjør det mulig å realisere bygging av eget hjem i Gildeskål
Gildeskål er et attraktivt sted å bo, spesielt for mennesker i etableringsfasen	– Legge til rette for boligutvikling slik at det er rom for befolkningsvekst – Gildeskål kommune skal, både som egen aktør og gjennom tilrettelegging og i samarbeid med private aktører, sikre et bredt og tilstrekkelig botilbud som treffer de ulike målgruppene – Det skal være boliger for alle livsfaser, i varierte og trygge bomiljø – Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet – Inkludere tilflyttere på arbeidsplassen og i lokalsamfunnet
Ha gode kultur- og fritidstilbud for alle innbyggere	– Legge til rette for lek, aktivitet, kulturtilbud, naturopplevelser og fritidstilbud for alle, med hovedfokus på barn og unge – Utvikle pilgrimsleden, Gildeskål kirkested og andre kulturmøteplasser – Informere og inkludere lokalbefolkningen i Gildeskål i kirkestedprosjektet – Stimulere til aktiv bruk av naturen og Láhko nasjonalpark
Ha en moderne infrastruktur, også digital, som er tilpasset innbyggernes behov	– Arbeide for et utvidet kollektivtilbud med større forutsigbarhet og samordning – Arbeide for gode og forutsigbare kollektivtilbud internt og ut av kommunen for alleinnbyggere, med særlig tilrettelegging for barn, unge, eldre og arbeidspendlere – Etablere gateløst på steder hvor folk oppholder seg – Systematisk arbeide for å ha en høy kvalitet på det kommunale vei- og veilysnettet – Ha moderne og godt utbygde strømnett, mobilnett og internettforbindelse i hele kommunen – Helhetlig og koordinert infrastrukturutbygging, som sikrer tilgang på rent vann og forsyningssikkerhet for strøm

Gildeskål er en trygg kommunemed god beredskap mot uforutsette hendelser

- Samfunnssikkerhet og beredskap skal vurderes i alle virksomheter og planprosesser med kartlegging av risiko- og sårbarhet
  - Kommunen skal ha en oppdatert ROS-analyse
  - Kommuneorganisasjonen skal ha fokus på samfunnssikkerhet og beredskap gjennom beredskapsplaner, rutiner, kompetanseutvikling og årlige øvelser
  - Gjennom samarbeid skal kommunen planlegge og forberede beredskapstiltak for å kunne forebygge og håndtere enhver krise som kan oppstå i Gildeskål
-

Et allsidig næringsliv

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Kommunen har arbeidsplasser med utgangspunkt i Gildeskåls naturlige fortrinn	- Legge til rette for de som ønsker å skape opplevelsesarbeidsplasser i Gildeskål - Arbeide for å styrke tjeneste- og servicearbeidsplasser spesielt rettet mot Gildeskåls fritidsbeboere - Aktivt støtte opp under de eksisterende kompetansemiljøene i kommunen - Satse på havbruk og fiskeri, aktive fiskerihavner - Satse på fornybar energi - Videreutvikle nærheten til Bodø og Meløy
Naturressursene i Gildeskål er bedre utnyttet i en næringslivssammenheng	- Låhko nasjonalpark som naturlig reiselivsmål - Gjøre Låhko nasjonalparks kvaliteter kjent både lokalt, regionalt og nasjonalt, gjennom å ta i bruk merkevare, logo og designmanual for Gildeskål som nasjonalparkkommune - Videreutvikle innfallsport til Låhko nasjonalpark fra Sundsfjord - Bruke merkevaren nasjonalparkkommune til lokal verdiskaping knyttet til tettstedene i kommunen - Etablere infrastruktur for sanitær, avfallshåndtering og parkering som imøtekommer behovene som følger med økt turisme
Kommunen har en tydeligere identitet, profilering og merkevarebygging for verdiskaping; spesielt innenfor reiselivsnæringen	- Utvikle Gildeskål kirkested til et fyrtårn for reiselivet, en «Reason to go» - Etablere en regional og nasjonal synlighet i turistinformasjon - Informasjon og skilting av attraksjoner, severdigheter og servicefunksjoner, spesielt langs kystriksveien - Fremme og stimulere til kreative samarbeid på tvers av ulike næringsgrener - Arbeide for et økt regionalt samarbeid om profilering
Etablere og videreutvikle innovative partnerskap mellom kommunen, næringslivet, forskningsmiljø og innbyggerne	- Utvikle politikk og virkemidler for gründerskap og næringsetablering - Understøtte innbyggere og næringslivets behov knyttet til positiv vekst og samfunnsutvikling, på en profesjonell og effektiv måte - Kommune og næringsliv skal ha økt bevissthet rundt sammenhengen mellom verdiskaping og bosetting, og samarbeide aktivt om levende lokalsamfunn - Informere elever ved videregående skole om jobber i kommunen
Ivareta ressursgrunnlaget og legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling i primærnæringene	- Ivareta natur- og kulturlandskaper samt produktiv jord og skog - Sikre areal- og naturgrunnlaget for beitenæringene, aktiv bruk av rovdyrhemmende tiltak

På lag med naturen

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø	– Ha en god og samordnet arealplanlegging for reduserte klimautslipp – Ta hensyn til klimaendringer ved etablering av nye boligområder og infrastruktur – Ta i bruk miljøvennlige og egnede tekniske og digitale løsninger for styring av kommunens energiforbruk i bygg og lokal transport – Ivareta byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveier som sikrer naturverdiene, hensynta overvann og legge til rette for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle¹ – Legge til rette for ladestasjon for miljøvennlig transport – Gjøre det lettere å gå og sykle gjennom etablering av gang- og sykkelveier – Videreutvikling av avfalls- og kildesortering, og tilrettelegge for kildesortering i alle kommunale bygg – Kommuneorganisasjonen skal være miljøbevisst ved innkjøp av varer og tjenester – Tilrettelegge for å opprettholde og styrke lokal matproduksjon, og økt tilgjengelighet for lokale produkter – Se potensialet i eksisterende bygg som foretrukket alternativ framfor å bygge nytt
En tydelig klima- og miljøpolitikk	– Kommunen som organisasjon skal være et miljøfyrtårn – Kommunen skal inspirere andre bedrifter til å bli miljøfyrtårn – Kommunen skal ha et levende og oppdatert planverk for klima og miljø – Kommunen skal ha fokus på reduksjon av klimagassutslipp i klima- og miljøplanen for å støtte opp om Norges klimamål mot 2030
Sikre naturmangfoldet og kulturlandskapet	– Forvalte arealer på en forutsigbar måte – Bevare naturlige karbonlagre (dvs. myr og skog i vekst) der det ikke er landbruksinteresser – Bevare inngrepsfrie og sårbare områder – Ivareta naturmangfoldet med en føre-var-holdning til utsatte plante- og dyrearter, kretsløp og naturtyper – Sikre nærhet til naturen, tilgjengeliggjøre attraktive naturområder – Forhindre gjengroing av kulturlandskap – Verne kulturminner og kulturmiljøer, herunder steder det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til, slik at deres historiske verdier og bruksverdier aktiviseres i samtiden og for fremtidige generasjoner – Tilrettelegge for friluftsliv ved sjøen, og allmennheten skal sikres tilgang til strandsonen og sjøfronten – Kommunen skal være en aktiv aktør i forvaltningen av kommunens verneområder
Tilrettelegge for naturopplevelser og rekreasjon for alle	– Sikre sammenhengende grønnstruktur og naturområder for fremtiden – Sikre og tilrettelegge nye friområder og forhindre gjengroing av eksisterende – Ha fokus på Gildeskål kommune som nasjonalparkkommune og de friluftskvalitetene vi har å by på som er tilgjengelig for alle

¹ I blågrønn infrastruktur kombineres fagfeltene vann, urban natur, landskapsarkitektur og byplanlegging for å finne løsninger på lokale klimautfordringer, som oversvømmelser, store regnskyl og tørke. Eksempelvis kan dette være å tilpasse parker, elver eller bekker slik at de tar unna overvann på en naturlig måte. <https://no.ramboll.com/tjenester/byutvikling/blagrønn-infrastruktur>

Arealstrategi for Gildeskål kommune

Kommuneplanens samfunnsdel peker ut de viktigste satsingsområdene for de neste 12 årene.

Arealstrategien viser hva satsingsområdene og målene betyr for arealbruken. Arealstrategien legger føringer for arbeidet med kommuneplanens arealdel, og er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen.

Gildeskål kommune ligger både forholdsvis nært by, samt nært naturen med både hav og fjell. Kommunen er vidstrakt med flere tettsteder, noe som skaper en utfordring med tanke på å opprettholde nødvendige funksjoner på flere tettsteder, og samtidig legge opp til god infrastruktur og offentlig transport mellom tettstedene.

Gildeskåls tettsteder har ulike særpreg, med ulike utviklingspotensial. Inndyr er Gildeskåls kommunesenter, og øvrige mindre tettsteder med enkeltstående eller få tjenester er Nygårdstjøen, Arnøyene, Våg og Storvika.

Arealstrategien gir langsiktige mål for arealbruk, og må først og fremst sikre at kommunen tar vare på og videreutvikler eksisterende kvaliteter og fortrinn.

Naturen og kulturlandskapet har stor verdi for kommunen.

Hovedtrekkene i arealstrategien er at Gildeskål kommune skal bygge opp under følgende strategier for langsiktig arealutvikling:

1. Gildeskål skal ha levedyktige tettsteder, som gir grunnlag for trivsel hos innbyggerne, befolkningsvekst og næringsaktivitet. Tettsteder og boligområder skal utformes på en måte som skal fremme aktivitet, er trygge og arealeffektive.
2. Det skal legges til rette for fortetting i bebygde områder.
3. Tettstedsutvikling skal være i tråd med etterspørselen i samfunnet.
4. Det legges til rette for variert boligbebyggelse for å sikre sosiale møteplasser, mangfold og liv i nærmiljøet.
5. Gildeskåls kulturlandskap, natur og naturmangfold skal bevares. Hensyn til naturmangfold, jordvern, landbruk og reindrift skal tillegges særlig stor vekt i utviklingsspørsmål.
6. Viktige friluft- og naturområder og tilgjengelighet fra boligområder skal sikres.
7. Strandsonen skal sikres for allmennheten. Bruken av strandsonen skal ikke forringe verdiene eller stenge tilgangen for befolkningen.
8. Gildeskål kommune skal sørge for utbyggingsklare og relevante næringsarealer i kommunen og sikre forutsigbarhet for næringslivet.
9. Arbeidsplassintensive næringer skal primært plasseres i senterområder og nært kollektivknutepunkt.
10. Arealkrevende næringer skal primært lokaliseres langs hovedveinettet og utenfor senterområder og tettbygde strøk.
11. Gildeskål skal utvikle en helhetlig plan for bruk og utvikling av Láhko nasjonalpark; skjermes verneområdene, bruke randsonene.

Andre føringer

Utnyttelse av naturressursene

Landbruk

Landbruk omfatter både jord- og skogbruk. Landbruk er arealkrevende, og det er viktig å tenke langsiktig arealplanlegging for å sikre tilstrekkelig med arealer. Selv om det er få aktive bruk i dag i forhold til for 20 år siden, er store arealer fortsatt i bruk, også store beitearealer. Det er viktig at ny bebyggelse ikke legges i aktive jordbruksområder, og heller ikke i eller tett opp til beiteland.

Spredt bygging i viktige jordbrukslandskap fører til ei fragmentering av kulturlandskapet som er uheldig for landbruksnæringa. Ny bebyggelse tett på dyrket jord og beiter vil kunne påvirke bruken av arealene, spesielt i forhold til spredning av husdyrgjødsel og dyr på beite. Jord og beiter er selve driftsgrunnlaget i næringa.

Matjorda er en begrenset ressurs i Norge. Bare 3 % av arealene våre er dyrka jord. Vi trenger dyrket og dyrkbar jord for å sikre matforsyning på lang sikt. Derfor bør vi i unngå å bygge veier, boliger og industribygg på dyrket mark. Jordvern innebærer å sikre at den beste jorda fortsatt brukes til å dyrke mat, og ikke blir omdisponert til andre formål. Jordvern handler om å sette hensynet til landbruk høyere enn andre hensyn i politikk og vurderinger av arealbruk. Det må legges til rette for at det kan drives landbruk i kommunen også om 100 år.

Reindrift

Saltfjellet reinbeitedistrikt omfatter også Gildeskål kommune. Nye tiltak må vurderes opp mot næringas behov for minst mulig uro og inngrep i beiteområdene. Det er de kystnære vinterbeiteområdene som er viktigst for næringa. Men også andre områder som trekk- og flyttleier må tas hensyn til.

Mineralressursene

Kommunen vil vurdere å sette av områder med bakgrunn i det som finnes av kartlagte mineralressurser i kommunen. Hvis kommunen skal være selvforsynt med byggeråstoff må det settes av flere områder.

Vannkraft

I Gildeskål er potensialet for vannkraft allerede godt utnyttet. Kommunen bør derfor være restriktiv med å gi ytterligere tillatelse til utbygging.

Omfang av nye byggeområder og områder for spredt utbygging i landbruks-, natur- og friluftsområder samt reindrift

I gjeldende arealplan er det åpnet for et relativt stort omfang av utbygging. I forbindelse med utarbeiding av ny arealdel bør det tas en gjennomgang av områdene: utforming og omfang. Det må også vurderes om det skal åpnes for mer bygging i de områdene hvor antallet er nådd i gjeldende arealplan.

Kombinasjon bolig/fritidshus. Bruksendring

Et fritidshus i dag er noe annet enn tidligere. Nyere hytter bygges i noen tilfeller med tilnærmet standard som boliger. Med gode kommunikasjoner og god infrastruktur kan hyttene benyttes som bolig. Det kan søkes bruksendring for hytter og fritidsboliger til helårsbolig der infrastrukturen ligger til rette for det, herunder avkjørselsforhold. I hovedsak gjelder det i områder med etablert helårs bosetting.

Prinsipper ved utlegging av hytteområder

Nye hytteområder vurderes etter konsekvensutredningsforskriften for å avklare forhold til miljø, naturressurser og samfunn. Med naturressurser menes f.eks. naturverdier, landbruk, reindrift. Det er viktig at hyttebygging skjer slik av det ikke går utover natur- og kulturkvaliteter eller næringsvirksomhet.

Utbygging bør ikke skje i følgende områder:

- Store sammenhengende områder uten større tekniske inngrep, i stor grad fjellområder/snaufjell.
- Områder langs vann og vassdrag (50-100 meters belte).
- Viktige friluftsområder, sårbare landskap og regionalt kartlagte grøntområder, viktige kultur- og naturlandskap.
- Viktige reindriftsområder, viktige landbruksområder, nær områder lagt ut til akvakulturområder.

Sjøarealene

Det er et mål å få best mulig utnyttet de arealene som avsettes til akvakultur.

Nye og eksisterende utslipp av avløp i og i nærhet av områder som er avsatt til akvakultur skal til enhver tid tilfredsstille krav til rensing slik at det ikke hindrer eller skaper vansker for produksjon av fisk. Før evt. utslippstillatelse blir gitt skal Mattilsynet og Statsforvalteren ha blitt gitt mulighet for å uttale seg til søknaden. Det er et mål å plassere lokalitetene slik at de er best mulig smittemessig atskilt.

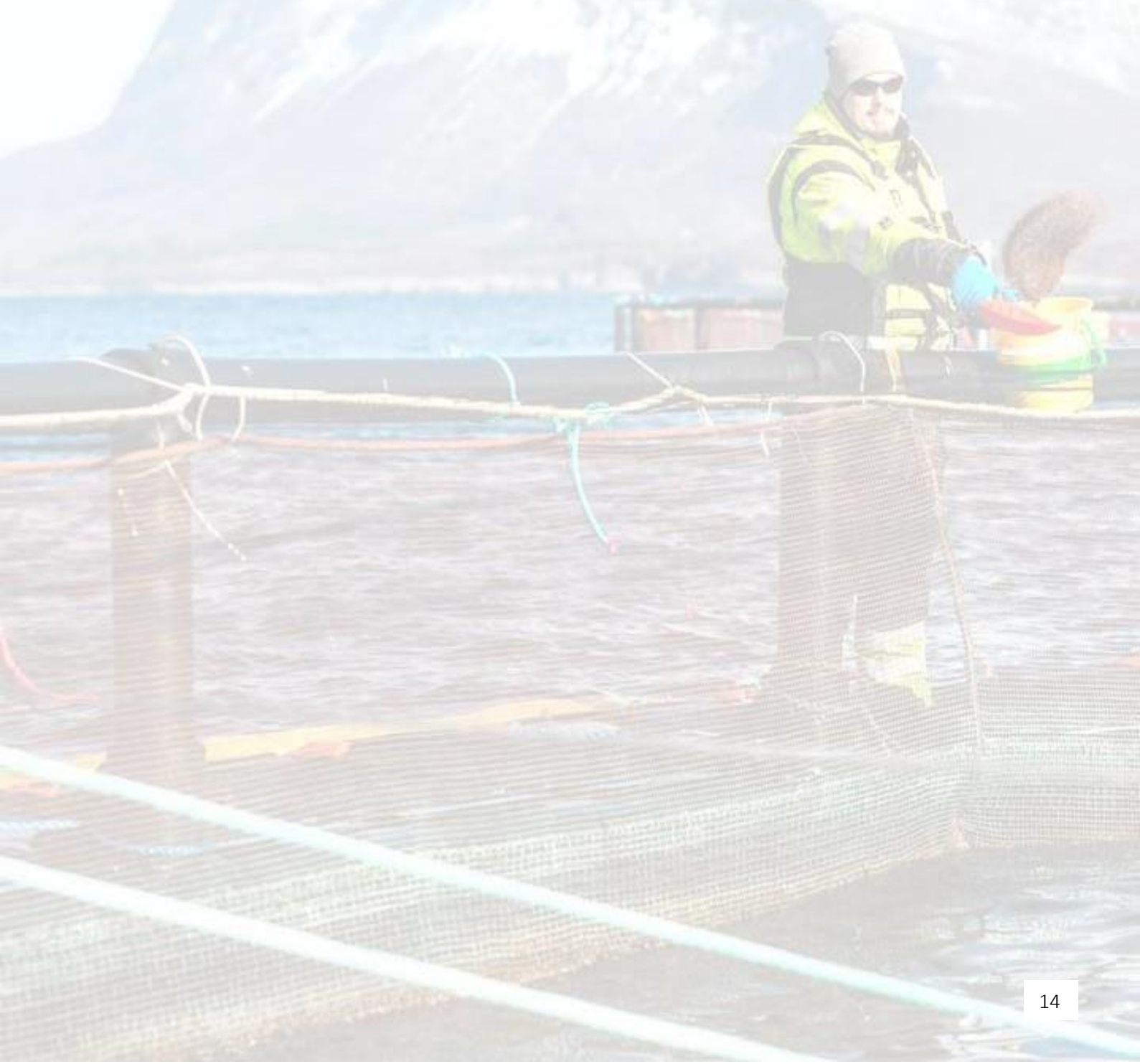
De akvakulturområdene som ikke benyttes kan brukes til fiske, ferdsel, natur- og friluftsliv.

Akvakulturanlegg kan ikke legges i eller opp til viktige farleder vist på sjøkart eller i konflikt med sjøkabler til tele-, strøm- eller vannledning. Det må også tas hensyn til oppankringsplasser.

Ved utbygging av areal på land, bør framtidig bruk av tilgrensende sjøareal til næringsvirksomhet vies spesiell oppmerksomhet.

Akvakultur er blitt en av de viktigste næringer i Gildeskål. Hyttebygging tillates ikke slik at det vanskeliggjør muligheten for å drive oppdrett.

Med utgangspunkt i oppdatert temakart for sjøarealene utarbeides forslag til arealbruk i sjø.

Gildeskål
kommune